

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЗОХИЦУУЛАХ ГАЗРЫН
ЗОХИЦУУЛАГЧДЫН ЗӨВЛӨЛИЙН ТОГТООЛ**

2008 оны 6 дугаар
сарын 30 өдөр

Дугаар 158

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

Монгол улсын Эрчим хүчний тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.7 дахь заалтыг үндэслэн Эрчим хүчний зохицуулах газрын Зохицуулагчдын зөвлөлөөс **ТОГТООХ нь:**

1. “Дулааны эрчим хүчний төлбөр тооцооны журам”-ыг хавсралтын ёсоор баталсугай.

2. Журмыг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбогдон дулааны эрчим хүчээр хангагдаж байгаа аж ахуйн нэгж, айл өрхийн дулааны төлбөр тооцоонд мөрдөж ажиллахыг дулаан түгээх, дулаанаар зохицуулалттай хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч компаниудын гүйцэтгэх захирлуудад даалгасугай.

3. Энэхүү тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Эрчим хүчний зохицуулах газрын Тусгай зөвшөөрлийн алба /М.Мөнхтулга/, Үнэ тарифын алба /М.Ганчимэг/-нд тус тус даалгасугай.

ЗОХИЦУУЛАГЧДЫН
ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА

Р.ГАНЖУУР

ЗОХИЦУУЛАГЧ

Г.ДАМДИНСІРЭН

ЗОХИЦУУЛАГЧ

Р.МЯГМАР

ДУЛААНЫ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТӨЛБӨР ТООЦООНЫ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Дулааны эрчим хүч дамжуулах, түгээх, хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид /цаашид дамжуулагч, түгээгч, хангагч гэнэ/, хэрэглэгчийн хооронд дулааны эрчим хүчний төлбөр тооцоог хийхэд энэхүү журмыг мөрдлөг болгоно.

1.2. Энэхүү журмыг Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр төвлөрсөн дулаан хангамжид холбогдон үйл ажиллагаа явуулж байгаа дамжуулагч, түгээгч, хангагч, хэрэглэгчид мөрдөнө.

1.3. Хангагч, хэрэглэгч нь хууль тогтоомжид нийцүүлэн дулааны эрчим хүчээр хангах гэрээ байгуулна.

Хоёр. Нэр томьёо

Дараахи нэр томьёог дор дурьдсан утгаар ойлгоно.

2.1. **“халаалт тооцох эзлэхүүн”** гэж төвлөрсөн дулаан хангамжид холбогдсон аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулах зориулалттай барилга объектын нийт эзлэхүүнийг;

2.2. **“халаалт тооцох талбай”** гэж төвлөрсөн дулаан хангамжид холбогдсон айл өрхийн халаалтын төлбөр тооцох талбайг;

2.3. **“орон сууцанд оршин суугч”** гэж төвлөрсөн дулаан хангамжаас дулааны эрчим хүчээр хангаж байгаа орон сууцанд нэг сар буюу түүнээс дээш хугацаагаар түр буюу байнга оршин сууж байгаа иргэнийг;

2.4. **“гадаадын иргэдийн орон сууц”** гэж гадаад иргэн болон байгууллага, аж ахуйн нэгжийн өмчлөлд байгаа орон сууцны барилгыг;

2.5. **“оюутны байр”** гэж их, дээд, тусгай мэргэжлийн сургуулийн оюутнууд тухайн сургуульд өдрөөр суралцах хугацаандаа амьдарч байгаа нийтийн сууцыг;

2.6. **“хянагдсан зураг төсөл”** гэж дулаан хангамжийн шугам, тоноглолын хүчин чадал түүнтэй холбоотой тооцоог хангагчийн эрх бүхий ажилтан хянаж баталгаажуулсан барилгын зургийг;

2.7. **“халаалт тооцох подвал”** гэж үйлдвэрлэл, үйлчилгээний /дэлгүүр, нийтийн хоолны газар, үсчин болон бусад/ чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулах зорилгоор орон сууцны барилгын зоорийн болон хаяавчийн давхрын тохижуулсан өрөө тасалгааг;

2.8. “халаалт тооцох 0 өрөө” гэж орон сууцны барилгын техникийн зориулалтын өрөө тасалгааг хүн амьдран суухаар болон аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулахаар өөрчлөн ашиглаж байгаа халаалтын төхөөрөмж бүхий өрөөг;

Гурав. Ерөнхий нөхцөл

3.1. Дулааны эрчим хүчээр хангах, худалдан авах тухай гэрээнд тусгагдсан барилгын эзлэхүүн, талбай, дулааны тоног төхөөрөмжийн зураг төслийн тооцоот хүчин чадал, хүний тоо нь төлбөрийн тооцоо хийх үндэслэл болно.

3.2. Хэрэгцээний халуун усны хүчин чадал нь зураг төсөлд тусгагдаагүй бол Эрчим хүчний зохицуулах газрын Зохицуулагчдын зөвлөлийн тогтоолыг үндэслэнэ.

3.3. Аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулах зориулалтаар баригдсан барилга, объектийн халаалтын төлбөр тооцох эзлэхүүнийг тогтоохдоо тухайн барилгын гадна болон өрөөний хана, тааз, шалны зузааны тэнхлэгээс эсрэг талын гадна болон өрөөний хана тааз, шалны зузааны тэнхлэг хүртэлх зайгаар тодорхойлно. Анхны батлагдсан зургаас өөр зориулалтаар уг барилгыг ашиглах бол мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт, дулааны эрчим хүчээр найдвартай хангах техникийн хувьд боломжтой эсэх тооцоог үндэслэн эх үүсвэрийг тогтооно.

3.4. Айл өрхийн халаалтын төлбөр тооцох талбайг Монгол улсын Иргэний хуулийн 147.4 дэх болон Сууц өмчлөгчийн холбооны эрх зүйн байдал, нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн дундын өмчлөлийн эд хөрөнгийн тухай хуулийн 4.1.5 дах заалтуудыг тус тус үндэслэн тогтооно.

3.4.1. Гал зуухны өрөө нь зочны өрөөтэй хамт байх тохиолдолд халаалтын төлбөр тооцох талбайд орно.

3.5. Халаах хэрэгсэлгүй боловч бусад халаах хэрэгсэл бүхий өрөө, тасалгааны дулаан солилцоогоор халж хэвийн үйл ажиллагаа явуулах орчин бүрдсэн аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулж буй барилгын халаалтыг эзлэхүүнээр, орон сууцны зориулалтаар ашиглаж байгаа барилгын халаалтыг талбайгаар тооцно.

3.6. Орон сууцны барилгын орцонд суурилагдсан халаах хэрэгслээс тооцох дулааны төлбөрийг талбайн хэмжигдэхүүнээр тооцон тухайн барилгын ашиглалт, үйлчилгээ хариуцсан байгууллага хариуцна.

3.7. Тоолуургүй хэрэглэгчийн салхилуулга, ахуйн ба технологийн хэрэгцээний халуун усны зориулалтаар хэрэглэх дулааны эрчим хүчийг тодорхойлохдоо тухайн барилга объектийн хянагдсан зураг төслийг үндэс болгоно. Харин салхилуулга болон хэрэгцээний халуун усны ачааллыг тооцохдоо зураг төслийн хүчин чадлын 75 хувиар тооцно.

3.8. Талбайн хэмжигдэхүүнээр дулааны эрчим хүчний төлбөр тооцогдож байгаа аливаа барилга, байгууламж, орон сууцанд аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулсан нөхцөлд тухайн хэсгийн дулааны төлбөрийг эзлэхүүнээр тооцно.

3.9. Хэрэглэгч нь дулааны эрчим хүчний төлбөрийг тухайн сард нэхэмжлэлийн дагуу төлнө. Энэ хугацаанд дулааны төлбөрөө барагдуулаагүй

үнийн дүнд Иргэний хууль, Эрчим хүчний тухай хуулийн холбогдох заалтын дагуу 0.5 хүртэл хувь хэмжээгээр тооцож алданги ногдуулна.

3.10. Тухайн сард төлсөн төлбөрийг тооцохдоо урьд сард гэрээнд заасан хугацаанд төлөгдөөгүй төлбөрийн үлдэгдэл болон алдангийг эхний ээлжинд төлснөөр тооцон суутгаж зөрүүг тухай сарын төлбөрт тооцно.

3.11. Хэрэглэгч төлбөр тооцооны талаар маргаантай асуудлаар санал, хүсэлтээ дараа сарын 10-ны дотор албан бичгээр тавьж шийдвэрлүүлнэ.

3.12. Дулаан хангамжийн горимын зөрчил, шугам тоног төхөөрөмжийн гэмтэлтэй холбоотой хэрэглэгчийн санал гомдлыг 7 хоногийн дотор шийдвэрлэж хариу өгнө.

3.13 Хэрэглэгч дулаанаар хангагдах барилга байгууламжийн эзлэхүүн, талбай, хэрэглээний халуун усны ачаалалыг гэрээнд зөв тусгуулаагүй болон холболтыг өөрчлөх, эзэлхүүн, талбайг нэмэх, багасгасан нь илэрсэн бол энэ тухай акт үйлдэн дээрхи зөрчилд нөхөн төлбөр ногдуулна. Нөхөн төлбөрийг тооцох хугацааг тодорхойлох боломжтой бол холбогдох баримтыг хавсаргах ба хугацааг тодорхойлох боломжгүй нөхцөлд дулаан авахаар гэрээнд заасан хугацаанаас эхлэн нөхөн төлбөр ногдуулна.

Дөрөв. Тоолууртай хэрэглэгчийн төлбөр тооцох

4.1. Эрчим хүчний тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.3.3-т заасан шаардлагыг хангасан дулааны тоолуурыг дулааны эрчим хүчний төлбөр тооцоонд ашиглана.

4.2. Дулааны тоолуурыг тооцоонд авахдаа дараах материалын бүрдэлийг хангасан байна.

- тоолуур суурилуулсан протокол
- 72 цагийн туршилт хийсэн хэмжилтийн бичилт
- тооцоонд хүлээж авсан тухай акт
- баталгаажилтын гэрчилгээ

4.3. Борлуулалтын байцаагч нь тухайн хэрэглэгчийн тоолуурын лац ломбоны бүрэн бүтэн байдал, хэвийн ажиллагааг хянаж сард 4-өөс доошгүй удаа тоолуурын тооцооны хуудас дээр параметрийн тэмдэглэгээ хийж хэрэглэгчийн эрх бүхий төлөөлөгчийн гарын үсгээр баталгаажуулна. Энэхүү хуудсыг үндэслэн сарын төлбөрийн тооцоог хийх бөгөөд үүнээс гадна энэ нь буцах усны температурын өндөржилтийг тооцох үндсэн баримт болно.

4.4. Дулааны эрчим хүчний тооцоог тоолуураар хийж байгаа хэрэглэгчийн хэрэглэсэн дулааны эрчим хүчний тоо хэмжээн дээр “Дулааны эрчим хүч хэрэглэх дүрэм”, Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хэрэглэгч хоорондын аж ахуйн харилцааны дүрэм”-ийг үндэслэн дулааны шугамын алдагдлыг 5% нэмж тооцно.

4.5. Дулааны эрчим хүчээр хангагдаж байгаа хэрэглэгч нь сүлжээний буцах усны халууныг батлагдсан графикаас 4 хэмээс дээш хэмжээгээр өндөржүүлсэн тохиолдолд өндөржүүлсэн хэмд ногдох ашиглахгүй буцаасан дулааны үнийг тооцож буцах усны температур өндөржсөнд ногдох дулааны төлбөрийг бусад хэрэглэсэн дулааны төлбөрийн нэгэн адил төлүүлнэ.

4.6. Дулааны эрчим хүчний тоолуур ашиглалтын явцад гэмтэх, эвдрэх, холболт, тохируулгын буруутай үйлдэл, тоолуурын тэжээлийн доголдол болон гадны нөлөөллөөр заалт буруу гарах, тоолуурыг дур мэдэн таслах, залгах үйлдэл хийсэн, лац ломбо гэмтээсэн бол тоолуурын заалтыг хэрэгсэхгүй болгон төлбөрийг зураг төслөөр тооцсон хүчин чадлыг үндэслэн /задгайгаар/ тооцно.

4.7. Шинээр суурилуулсан болон өөрчлөн сольсон дулааны тоолуурыг 72 цагийн туршилт хийж, тооцоонд хүлээж авсан тухай актыг үндэслэн төлбөр тооцоонд ашиглана.

4.8. Тоолуурыг баталгаажуулах болон бусад шалтгаанаар салгах бол хангагч, хэрэглэгчийн эрх бүхий төлөөлөгчийг байлцуулан лац, ломбоны бүрэн бүтэн байдал болон бусад зүйлийг шалган акт үйлдэнэ.

4.9. Хэрэглэгчийн дулааны тоног төхөөрөмж дээр суурилуулсан нэмэлт усны тоолуурын заалтыг үндэслэн нэмэлт устай хамт алдагдаж байгаа дулааны энерги болон нэмэлт усны төлбөрийг хэрэглэгчээс тооцон авна.

Тав.Тоолуургүй хэрэглэгчийн төлбөр тооцох

5.1. Аливаа барилга байгууламж, орон сууц нь дулааны тоолуур суурилагдаагүй бол дулааны эрчим хүчний төлбөр тооцоог энэхүү журамд заасны дагуу эзлэхүүн болон талбайн хэмжигдэхүүнээр гэрээний дагуу тооцно. Орон сууцны барилгыг зориулалтаар нь ашиглаж, хүн амьдарч байгаа бол талбайн хэмжигдэхүүнээр, үүнээс бусад нөхцөлд эзэлхүүнээр тооцно.

5.2. Орон сууцны барилгын подвалд халаах хэрэгсэл суурилагдсан бол дулааны эрчим хүчний төлбөрийг эзлэхүүнээр тооцно. Халаах хэрэгсэлгүй боловч уг подвалыг /тараалтын шугамтай/ иргэн, аж ахуйн нэгж эзэмшин ашиглаж байгаа бол талбайн хэмжигдэхүүнээр тооцно.

5.3. Орон сууцны подвалын хэсгийг автомашины гаражийн зориулалтаар ашиглаж байгаа бол дулааны төлбөрийг талбайн хэмжигдэхүүнээр тооцно.

5.4. Орон сууцны барилгын зориулалтыг өөрчлөн тусгайлан хаалга гаргасан, эсвэл өргөтгөл хийсэн бол хүн амьдарч байгаа эсэхийг үл харгалзан эзэлхүүнээр тооцно.

----- оОо -----

Иргэний хуулийн 147.4 Дангаар өмчлөх талбайн хэмжээг тодорхойлохдоо сууц өмчлөгчийн сууцны талбай дээр дангаар өмчлөх сууцны бус зориулалттай талбайн 1/3 ийг нэмнэ.

Сууц өмчлөгчдийн холбооны эрх зүйн байдал, нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн дундын өмчлөлийн эд хөрөнгийн тухай хуулийн 4.1.4-д дангаар өмчлөх сууцны орон сууцны бус зориулалттай хэсэг гэж тухайн сууцны ариун цэврийн болон угаалгын өрөө, өрөө хоорондын агуулахыг ойлгоно.